

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ГРАЂАНИМА ОКРУГА КРАЈИНСКОГ

Драга браћо,

Један од најлепших украса човекове душе јесте захвалност, коју он осећа и гаји према ономе, који му какво добро учини.

По већој готовости, да се та захвалност свагда и посведочи, и бризи, да се она што више учврсти и развије, цени се и племенитост душе.

Наш народ, народ српски, можемо с поносом рећи, вазда је и обилно давао доказа свога признања и своје захвалности према свакоме, који му је ма какво добро учинио.

И кад је он то чинио и чини према обичним добрима и према најмањим услугама, колика ли је онда, и колика тек треба да је захвалност његова према Ослободиоцу своме петвековног ропства; према Оцу и Творцу нове српске државе...

Ослободилац наш, Отац и Творац нове државе наше јесте као што нам је свима знано, Кнез Милош Велики, Обреновић Први. Он нас је избавио петвековног ропства; Он нам је дао слободу; Он нам је створио државу. Једном речју, све што данас имамо, створили су нам Он и Светли потомци Његови: Кнез Михаило, Краљ Милан и Витешки Краљ наш Александар Први.

Велики је, браћо, дуг, што ми сви дугујемо Ослободиоцу својем Кнезу Милошу Великом! Дуг тај могу искупити само никад и ничим непомућена, нити на странцутицу заведена, права синовља љубав и оданост наша према Узвишеном потомку Његовом, Светлом и Витешком Краљу нашем Александру Првом; само слушање речи Његових, вршење заповести Његових, идење стопама Његовим и путевима, којима нас Он упућује.

Али округ наш дугује, сем других и нарочити дуг захвалности Кнезу Милошу Великоме; јер Он је, мудрошћу Својом, округ овај ослободио а није ни једна пушка планула; није ни један једини син његов погинуо; није ни једна једина мајка или сеја закукала.

Да би дали и видан знак неизмерне захвалности своје према својем Ослободиоцу и Оцу и Творцу своје нове Отаџбине, грађани града Неготина, скупили су се данас у великом броју и одлучили:

Да народ округа крајинског путем добровољних прилога подигне у Радујевцу Споменик Кнезу Милошу Великом.

Споменик тај биће на оном светом месту у Радујевцу, на које је Милош Велики, на данашњи дан, пре равни 40 година, (11. јануара 1859. год.), стао и целивао га при повратку својем из Букурешта у Србију и на престо; а по том, пуи очинске љубави према Створу својем, поздравио оцева наше овим речима:

„Драга браћо моја! Ево међу вама опет вашег „Старог Господара Милоша,“ који сузама радости облива ону исту земљу, коју је заједно с вама крвљу откупио.“

Скуп овај изабрао је и одбор од потписаних и ставио му у дужност да се стара о прикупљању прилога на ову племениту и свету сврху и о извршењу ове патриотске жеље његове.

Извршујући ту одлуку скупа, одбор овим излази пред све грађане округа крајинског, пред све свештенике и учитеље,

пред све еснафе и удружења у њему, и моли их, да сваки приложи на ову племениту и патриотску сврху, колико ко може и милује.

По одлуци скупа, прилози ови примаће се само од грађана округа крајинског и од оних, који су у њему рођени или су дуже времена у њему живели.

Скупљене прилоге треба предавати на признаницу благајнику одбора г. Станоју Нецићу, трговцу. А за прикупљање ових по местима изван Неготина, одбор ће поставити своје поверенике или ће пододборе образовати.

Имена приложника и суме прилога, обзнаниће се преко новина, а по свршетку овог пуног части посла посла, Одбор ће издати књигу **Споменицу**, у којој ће такође, сем осталог, бити штампана и имена свију приложника и коју ће бесплатно добити сваки који приложи десет динара.

На посао, дакле, браћо! Пожуримо се и прилажимо сви на ову свету и патриотску сврху, и покажимо се захвални и достојни синови славних предака својих!

11. јануара 1899. год.
у Неготину.

Благајник,
Станоје Нецић

трговац
Деловођа,

Антоније М. Максић
пензиониран учитељ

Председник Одбора,
Начелник окружни
Михаило Ковачевић

Потпредседници:
потпуковник

Свет. Исаковић
прота окружни,
Јован Станојевић

ЧЛАНОВИ:

Јован Мишић, председник општине неготинске; **Миливоје Башић**, окружни школски надзорник; **Дим. Сечански**, адвокат; **Мита Миловановић**, трговац; **Будимир К. Маршићанин**, адвокат; **Димитрије Стојановић**, трговац; **Јован Исаковић**, трговац; **Тенка Дуцић**, трговац; **Никола Димић**, трговац; **Станоје Х. Станковић**, трговац; **Илија Мокрацац**, столар, и **Мита И. Стојановић**, трговац.

О ТРАГОВИМА

(НАСТАВАК)

Сва та посматрања имају само онда вредности, кад се прибележавају и систематски сређују, да би се у случају поновног испитивања по тој ствари могла извршити контрола. За све треба пронаћи узроке. Посматрање треба да је тачно и свестрано. Кад н. пр. при врло великим корацама опасимо, да је задњи ћошак потпетице дубоко улазио у земљу, то можемо тумачити двојако. Ако је цео траг, који испитујемо, таква, т.ј. ако на сваком кораку наилазимо на потпетице веома удубљене у земљу, то је онда дотични имао особину таквог хода. А ако се пак само у неколико корачаји наиђе на удубљење потпетице, онда можемо рачунати, да је то траг човека, који је само тад корачао крупним корацама.

Наука о траговима, као што смо већ помињали, још је у зачетку, те су потребна многа и многа посматрања и огледи. Према томе прикупљањем материјала за трагове истраживач ће стећи у томе погледу огромну спремност; он ће боље читати трагове по оним, који се о њима нису интересовали. Ко год би се хтео том стварју бавити, може да и сам чини студије

*) Прокламација Кнеза Милоша Великог од 28. јануара 1859. године.

на намерно учињеним траговима. Те студије могу се чинити свуда, где год има згодне подлоге: fine прашине, полусасушеног блата, а најбољи је, пак, танак, свеж или влажан снег. Дакле на ма којој од тих материја производе се трагови на разне начине: стојећи, у ходу (лагано и брзо), у трку и скакању. За тим: у равни, уз брдо, низ брдо, без бремена и с бременом, кад смо одморни и уморни ит.д. Сваки од тих трагова ваља добро и подробно проучити и тачно сравнити с осталима, треба видети шта међу њима има заједничког и у чему се једни од других разликују.

Нарочиту пажњу треба поклањати отисцима босих ногу, који се отисци могу дуже одржати ради упоређивања. Они се најбоље производе на хартији, коју треба малим чавлима приковати за под. Ако није прикована, при сваком кораку диге се у вис, те отисци постају нејасни. За тим се узме једна лимана тепсија, тако од 30 до 40 см. дужине, 20 см. ширине, па се онда у њу метне парче сукна, филца, пресавијеног платна ит.д. и навлажи каквом земљаном бојом, н. пр. печеном *тера ди сијена*, каслерском земљом ит.д. које се боје могу добити за неколико пара за многобојне огледе. Та материја измеша се с лојом и метне се мало гумиарабике, тако да та смеша постане као глицерин, уље ит.д., а за тим се та боја сипа на крпу у тепсији тако, да крпа овлажи. Тепсија се метне на под, па онда се босом ногом ступи на бојадисану крпу, а за тим на хартију. Ти се огледе, као што смо већ помињали, чине на све могуће начине: у ходу, стојећи, трчећи ит.д. Нога се влажи сваки пут, чим се боја на нози разгази. За тим не треба сметати с ума, да сваки траг ваља одмах прибележити, како је произведен (у ходу, стојећи ит.д.), као и карактеристику онога који траг производи н. пр.: „Човек у тридесетој години, 180 см., врло снажан, има дугачке ноге.“ Исто тако треба тежити, да се добију отисци и других људи различитог доба и пола, а главну пажњу обраћати на лица, која у ходу имају нешто ненормално (рамљу, подскачу, вуку ноге, кривоноги су ит.д.).

Требало би да сваки иследник има што је могуће богатију збирку таквих отисака, који се могу очувати и не бришу се. Кад наступи какав озбиљан случај, он чини упоређења с егземпларима своје збирке и тако на врло прост и поуздан начин може доћи до резултата, до којих иначе не би дошао.

Да наведемо овде једну белешку, која је изишла у једним немачким новинама и из које ћемо видети, докле човек може дотерати у проучавању трагова. Наравно да ми сад тиме нећемо да кажемо, како би требало да иследник дотле дотера, али мислимо, да ће бити занимљиво знати, докле је достигла вештина посматрања трагова. Ево те новинарске белешке од речи до речи: „Главна богаство урођеника у Индији а нарочито у близини великих река Индуса или Гангеса, састоји се у стадима коња и волова. Никакво дакле чудо, што се код њих развила са свим чудна индустрија, на име крађа коња и волова. Ако лопове не појуре одмах, онда је више слаба нада, да ће се, као што се Индијанци изражавају, коњски или воловски реп икада више видети. С тога се обраћају на кога трагача. Ти људи из Карпугале прави су ужас не само за лопове, већ и за све друге злочинце. Као и сваки друштвени сталеж у Индији, тако и овај ограничен је на једну одређену касту, која наследно прелази с оца на сина. Има трагачких породица, које се поносе својим пореклом више но и један племић у Европи. Који — т.ј. тражиоци или гониоци — већ се као деца воде у лов на разбојнике и брижљиво спремају за тај опасни занат. Њихна способност и издржљивост за највеће су дивљење. Вешт трагач познаје из готово неприметних знакова, како је гоњени бежао, где се одмарао и колико, да ли је био уморан, шта је уза се носио и хиљаду других ствари. Пре кратког времена писац ових редака имао је прилике, да лично гледа једног Који-а на послу. Једне ноћи беху нам покрадене хаљине и рубље; према томе ја сам хтео да једном пробам вештину трагања Који-а. Лоповски траг је нађен брзо, и сад је настао прави лов, идући трагом, које моје очи, ма да нису од најгорих очију, не могаху видети. „Ево овде,“ рече Који, показавши готово на неколико готово неприметних стопа, „лопов се неколико тренутака одмарао; он носи два свежња. Овде се опет одмарао, али сад дуже.“ Тако смо цео дан ишли трагом и пред вече смо одиста ухватили лопова, који је мислио, да је обезбеђен. У већини пак случајева то трагање скопчано је с огромним тешкоћама. Докле Који напреже сву

снагу, да лопова ухвати, овај је такође доста пута лукав и покушава све, да траг забашури. Пошто је један део превалио пешке, он обавија ноге крпама, јаше неко време на волу, иде натрашке или корача потоком или реком. Али све то неће помести доброг трагача; удаљење се не урачунава у тешкоће. Ја сам недавно у Кашмиру чуо за један случај, да је један Који гонио једног убицу преко три стотине километара и напослетку га нашао у затвору неког малог села, где је ухваћен у некој крађи. Дешава се често, да убице учине какав мањи злочин да би избегли гоњење ових Који-а и извукли се испод казне. Понеки Који је просто славан због свог познавања места. Он познаје траг сваког човека у извесној околини, као год што ми памтимо људе по лицима. Једнога дана украдено је махараји напуртанском неколико драгоцених накита. Дозваше Који-а, који, пошто је траг нашао, рече мирно: то је тај и тај; и одиста нађоше означеног човека баш у часу, кад је хтео да украдене ствари претопи. Другог дана извршена је једна друга покрађа. Изгледало је да Који, који је дозват, познаје траг, али он не хте казати име лопова, ма да су му се урођеници смејали због његовог неуспеха. Пушким случајем дознам доцније, да је лопов био његов рођени син.

Да наведемо још један пример колико су Који вешти трагачи: Један Који гонио је неког злочинца до обале реке Бијаса. Ту је изгубио траг, пошто је недавно махараја с две стотине људи пратио прешао преко те реке. Код толиких трагова изгледало је немогуће, да се нађе траг за којим се дотле ишло. Па ипак реши Који, да не одустаје од своје потере. Да би траг боље упамтио, вратио се неколико миља старим трагом, затим се вратио опет к обали, превезао се и одиста између две стотине трагова нашао је траг, који је тражио, и после осмодневног јурења нашао је гоњенога.

При трагању за украденом марвом зна Који тачно, да ли је марвинче гоњено или је на њему јахано. Ако су отисци задњих ногу јачи, онда се с поузданошћу може закључити да је лопов јахао, пошто урођеници не јашу на средини, већ позади; ако је марвинче било натоварено, отисци ногу су у краћем одстојању један од других, пошто је корак, наравно, лаганији него кад није натоварено. Продирањем енглеске цивилизације, која са собом носи боцу с ракијом, добар Који живеће још само у причама.

2. Озбиљно трагање.

Само се по себи разуме, да у сваком криминалном случају, који је важнији а учинилац је непознат, ваља тачно испитати трагове. Тако исто не треба нам поново наглашавати, да нађене трагове ваља чувати од сваког инсулта, докле се год не проуче. Овде ћемо да иследнике учинимо пажљивима на једну погрешку, која се често чини. Многи иследници траже траг у непосредној близини места где је дело извршено и не мислећи да даље трагају. Ретки су то случајеви, да се баш у непосредној близини места, где је дело извршено, нађу употребљиви трагови, једно с тога, што је учинилац био опрезан, те их избрисао, а друго с тога, што је те трагове згазио и избрисао свет, који је ту долазио.

Сви ти разлози отпадају, кад трагамо подаље од лица места. Ваљда се негде нашло парче земље, на коме је могао остати траг, учинилац није био више тако опрезан, као у почетку, а други људи нису ваљда још били ту. Наравно што је год неки траг удаљенији од лица места све је теже доказати, да он стоји у узрочној вези с делом. Али у главном то није тако тешко као што се мисли.

Пре свега у природи је саме ствари, да злочинац по извршеном делу већином не иде отвореним путем, већ се све крије: иде иза куће, пролази кроз врт, па онда наставља пут пољем. Тражи ли се и нађе свежа стопа, које не иде обичним путем, оправдана је бар сумња, да је то учиниоцев траг. Према томе ћемо тај траг најтачније проучити, пошто најјаре упитамо укућане и суседе, да није њихов и пошто ни они не могу казати чији је. Кад за тим констатујемо, да је то траг лица које је трчало, већ смо ка ствари учинили корак ближе. Још више доћи ћемо до уверења, да је то учиниоцев траг, кад констатујемо, да га је оставило лице, које је туда ходило ноћу и не познавајући земљиште. То се пак може закључити по томе, што је дотични запео за какав камен и љоснуо о земљу, ударио о неки грм или се скотрљао низ какав нагиб, што се дању извесно не би десило.

И друге нам ствари ту могу бити од помоћи: кад је допов н.пр. покрао већу количину предмета, па кад се путем одмарао и бреме крај себе спуштао, или кад је што од ствари изгубио или бадио. Добро је такође кад се при трагању нађе на лицу места стопала и упореди с осталим стопалама, које подаје нађемо. Има иследника, који кад нађу у близини коју стопалу, не иду да траже има ли још трагова у већој даљини. Али ко зна, колико је потребно проучити више трагова и из тога извести закључак, увек ће свуда тражити трагове, где их може наћи, па ма то било и врло далеко од места, где је дело извршено.

Ако се сад упитамо, ко да се бави тражењем и оцењивањем трагова, одмах ћемо рећи: *безусловно иследник*. Има их који би рекли да је то посао судског лекара. Ко тако мисли, јако грешни. Не могу се на лекаре свалити сви они послови, за које иследници немају спреме или су сувише комотни. Ако се ни лекар ни иследник нису раније бавили изучавањем трагова, онда ни један ни други не могу ништа учинити, и ма да први има спреме из анатомије ноге и физиологије хода, ипак се неће моћи тим знањем користити, ако није нарочито проучавао трагове. За та, пак, проучавања треба много времена и труда, а лекар то двоје није кадар да употреби. Лекари имају и сувише посла у свима гранама медицине науке, те немају када да се још нарочито баве изучавањем трагова. Према томе, то је иследников посао. У понеким приликама, може позвати лекара у помоћ ради саветовања, и то у случајевима, где би се на трагу опасила нека ненормалност, н. пр. услед рамања, апоплексије, парализе ит.д. (Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

I. Суђење по грађанским споровима.

а., тужба.

Суду општине ужичке.

20. децембра 1897. године, дошао је у моју механску радњу Петар Терзић, земљоделац, и ту је становао и ранио се пуна два месеца, направивши рачун за становање 60 динара, рачунајући преноћиште по 1 динар и на име трошка од хране 120 динара месечно по 60 динара по нашој погодби.

Од мене је отишао и без да је се јавио 20. фебруара 1898. године. Рачун ми није платио. Зато га тужим томе суду и молим да га осуди да ми плати свој дуг у 180 динара, да ми накнади плаћену таксу и на име трошка и дангубе 10 динара.

За доказ подносим главну заклетву коју туженом нудим и враћену примам.

Основ тужбе дуг од становања и хране.

Вредност тужбе 180 динара.

Доказ главна заклетва.

(Место и датум).

Милош Тодоровић, мех. оvd.

(На полеђини)

Бр. 7345. Одредити рочиште за извиђај и пресуђење овога спора, на који позвати обе парничне стране.

Датум.

Потпис председ. суда.

б., белешка.

Рађено у суду општ. ужичке,
10. новембра 1898. године.

Белешка

по спору

Милоша Тодоровића, механције оvd.

противу

Петра Терзића, земљоделца оvd.

Због дуга од становања и хране у механи тужиоца.

Судили су кметови:

П. Арсић

Т. Петровић

Ј. Матић

Бележио писар

К. Спасић

На рочишту су обе парничне стране.

Нису могли да се поравнају.

Тужилац оста при тужби. Тражи да суд туженог осуди на плаћање дуга и спорних трошкова, за данашњи предстанак тражи 10 динара.

Тужени дуг не признаје, јер вели, када је од њега из механе, својим пословима по срезу пошао, прегледали су рачуне и он му је дуг исплатио. Да је тако у ствари, доказ је и то што га до данас није тужио, но тек после осам месеци, када је на то и право изгубио, јер му је тражење застарело. Главној заклетви према томе нема места. Тражи да се тужилац одбије од тражења, као застарелог. За данашњи предстанак тражи 12. динара.

Судски разлози:

Тужилац у својој тужби наводи да је тужени његову радњу напустио и отишао још 20. фебруара ове године, а рачун му није исплатио. Своју тужбу диже тек под 28. окт. 1898. године, дакле после осам месеци. Овакова потраживања застаревају после шест месеци § 928. а грађ. закона. Према чему је тужилац изгубио право за тражење ове наплате и с тога суд са обзиром на § 6. и 13. грађ. поступка

Пресуђује:

Да се тужилац од свога тражења као застарелог одбије и да плати туженом на име дангубе пет динара.

Пресуда саопштена парничарима одмах јавно у суду.

Од суда општине ужичке, 10. новембра 1898. године у Ужицу Бр. 8456.

Потпис писара.

Потпис судија.

NB. Заведи белешку и пресуђење у протокол суђења.

II. Иступни.

О иступљењима због неиспуњености према полицијским наредбама.

Рађено у суду општине варваринске, 15. јануара 1899. год.

На дан 27. јануара ове године има се извршити избор 10 одборника општинских. У цели тој, да се ово објави грађанству и да се исто позове, те да тога дана дође на општински збор и да обави избор одборника, суд је општински исписао објаве и исте прилепио на угледна места, како би их грађани могли примити к знању и одазвати се позиву општ. суда.

Никола Петровић, оvd. механција, исцерао је ову објаву и позив општ. суда који је био прилепљен на згради његове механе, где се грађани највише и стичу.

Овим својим поступком огрешнио је се о пропис § 328. крив. закона, и зато га достављам суду да га на основу закона казни.

Када је ово извршио, ја сам био лично на лицу места, и о поступку Николином уверио сам се.

Ненад Терзић, кмет.

Бр. 28. Одмах позвати оптуженог Николу и узети га на одговор за ово дело иступне природе.

15. I. 99. год.

Потпис председника.

Рађено у суду општине варваринске, 16. јануара 1899. год.

Саслушање

по кривици

Николе Петровића, механције оvd.

Због церања општ. објаве за позив грађана на збор за избор одборника.

Никола Петровић, механција оvd., има 42 године, упитан према реферату кмета зашто је исцерао званичну објаву општ. суда он изјави:

Доиста то сам учинио, али зато што нисам дозвољавао општ. служитељу да исту на моју механу лепи, а он је то ипак учинио. Држим да сам на то имао права, јер је механа моја сопственост.

Никола Петровић с. р.

оверава

Писар.

Кмет.

Судски разлози:

Механске радње су јавна места, која стоје под непосредном контролом власти. Механције, по устројству механске уредбе, дужне су увек одазивати се тачно наредбама власти, које ма у ком законском обзиру буду издаване, па поред тога

дужни су још власти у помоћ притицати својим тачним одговарањем својих обавеза. Његовој одбрани, да је имао права, са своје зграде званичну објаву ово општинске власти здерати, нема места према закону. А кад је он то без протеста својој месној општ. власти сам произвољно учинио, онда има искусити и законске последице § 327. и 328. крив. закона, зато суд општ. варваринске, на основу § 4. полиц. уредбе као надлежан, са обзиром на чл. 89. а закона о таксама

Пресуђује:

Да се оптужени Никола, за ово дело иступне природе, казни са пет дана затвора о свом трошку. Да плади 2 динара у таксеним маркама, које прописано уништити.

Пресуду извршити одмах, § 15. и 16. полициске уредбе. Од суда општине варваринске, 16. јануара 1899. године у Варварину.

Потпис писара.

Потпис кметова.

УБИЦА

АЛБЕРТИНЕ РЕНУФОВЕ

(с француског)

Пре неколико година, један младић, по имену Исидор Ренуф, који беше свршио права у Паризу, купи чин бележнички у некој малој окружној вароши. На скоро се за тим и ожени, јер његов претходник, уступивши му своје место, беше се старао да му и жену нађе. Стари бележник врло се радовао што му је тај посао срећно за руком ишао. Он је нашао своје младоме пријатељу ћерку неке старе госпе с којом је он дуже време био познат и која се одмах по смрти свога мужа преселила у округ. Албертина Сегонта узела беше осамнаесту годину, имаше леп мираз и велике црне очи, бејаше по нарави живосна и нежна, а то је све учинило те је Исидор на брзо јако замиљује. Одмах по венчању наш млади пар људи одреди себи распуст од осам дана и дође у Париз да се проведе. Исидору се учини да се Албертини пут у ово место није особито допадао. Париз јој је чинио неки особити страх, који је приписивала жалосној успомени: јер је у тој вароши изгубила свога оца. Али овог рђавог расположења брзо нестане у забавама. Само два, три ли пута, на улици или у позоришту, Албертина и нехотице стегне свога мужа за руку, као да се од нечега у један мах препала. Исидор је питао за што то, али би се она на то само меланхолично насмешила. На сваки начин било је то неко тужно осећање које се у њој будило, и више ништа.

Исидор, који је непрестано живео у латинском кварту* стани се у гостионици, где је и пре био, само што избере најлепшу собу на првом спрату, одакле се са прозора могла видети Луксенбуршка башта. По цео дан шетали су млади љубавници по вароши, вечеравали по разним гостионицама, а после тога одлазили у позориште. Једно вече врате се хитно дома из једног од већих позоришта, у коме се одигравао »Вампир.« Ово дело где главна лица, у замку, око огњишта причају страшне приповетке, узбудило је јако и Исидора и Албертину, макар да им је било на памети како је то гатка. Они се разговараху дуго о њему пре него што ће лећи да спавају. — Лако бива да је који пут и дух више но иначе приступан чудним мислима. Био је месец Новембар; ветар звиждећи страховито између дрва по башти, потресаше са свом снагом прозоре на гостионици. А кад се по кадшто уталожно, јака киша шуштала је на улици. Соба, у којој се лако могло опазити да су становници скоро дошли, беше осветљена кандилом. Разбацано одело и отворени сандуци изгледали су као фантастичне слике према немирном пламену ватре који је на огњишту издисао.

— Верујеш ли ти да има вампира? рећи ће Исидор, смећећи се, својој жени.

— Не верујем! — али више верујем, одговори она дркћући, да има убица, који људе ноћу на спавању убијају.

— А! — прихвати Исидор с ђачком безбрижношћу, с којом је 10 година спавао у Паризу, остављајући свагда кључ

с поља у вратима, — у Паризу, а нарочито у латинском кварту нема лопова. —

— Та ја о лоповима нисам ни говорила, рече она тихим гласом.

— Да о коме си?

— Љубиш ли ти мене? настави Албертина, пошто је неколико тренутака поћутала не одговарајући на питање свога мужа.

— И ти ме још питаш! —

— А да случајно нисам хтела поћи за тебе, да ми се нешто ниси допадао, да ли би ме мрзио?

— Смртно! викне Исидор. —

На овај одговор млада жена стане тако јако дрктати, да се Исидор, зачуђен, морао усиљавати да је утеши.

— Али ово је шала што смо о вампирима говорили, рече јој, треба се чувати месечњака, који у незнању убијају. Теби је позната приповетка о игуману, што је једну ноћ читајући у кревету видео како је ушао у собу калуђер с великим ножем у руци.

— Позната ми је. Игуман је једва доспео да се под кревет сакрије, а калуђер пошто је брижљиво опицао место на ком обично игуман лежи, прободје сламњачу на три места ножем, па се весело врати патраг.

— А јеси ли ти наша врата затворио, упита га Албертина.

— Вере ми, не знам. Ја никад немам обичај да се затварам.

— Затвори их, молим те.

— Имаш право, јер више нисам ђак него муж, који има велико благо за чување.

Приближивши се вратима спази Исидор на орману велики алгирски нож у сребрним корицама. То му је био поклон од некога старог друга, капетана у африканској војци, с којим се тај дан састао. То га оружје у тај мах немилу дарше. Он се одмах сети и не знајући зашто, али са свим по природном опомињању, оног великог калуђерског ножа. У исти мах његова жена којој су још последње речи од разговора биле на памети, запита га:

— А јеси ли ти кадгод био месечњак?

— Нисам, одговори Исидор. Али знам баш по себи да сам може имати истинитих последица. Ево шта ми се једном догодило. Ми смо спавали, ја и мој друг, у двема собама, које су се растављале само отвореним вратима. Мој друг је радио крај лампе, а ја сам заспао пошто сам своју лампу угасио. Причинио ми се у страшном сну као да сам сестру убио. То је био глуп сан, као што су обично снови. Јер је моја сестра умрла, још док сам био дететом. Страх, који сам осетио, био је тако велики, да сам спавајући из постеље скочио. Хтео сам бежати. Упутим се соби суседовој, с тако страшним лицем, да је мој друг нехотице устао и два корака натраг уступио. У осталом, ја нисам дуго остао у овом стању, брзо се пробудим, и јако уздахнувши моје лице поврати се у свој обичан изглед.

— Као калуђерово, одговори смећећи се Албертина.

— Наравно, дода Исидор.

Међутим и у самом разговору Исидор није могао сметнути с ума алгирски нож, који је немирна светлост кандила чудно обасјала. Није се могао прикрити утицај који је чинило то оружје над Исидором, и тај му утицај постане несносан. Учини му се да ће боље бити да га у орман затвори, али се побоји шта ће жена на то рећи: она би могла помислити, да се бојао да не постане ноћник, па да се тим ножем против ње не послужи. И премда је ова мисао била са свим неоснована, опет му се непрестано врзла по глави. Хтео је, на послетку, да угаси кандило, како би му један пут нестало из очију тога несносног ножа, али му то Албертина не допусти.

— Та ти си ме поплашио с твојим приповеткама, рече му она са свим узбуђена, на зато ако што рђаво сновидам, хоћу да је светло у соби кад се пробудим.

— Кад је тако, да не говоримо више ни о чему, но да спавамо, рече Исидор.

Рекав то склопи очи и брзо заспа. Спавао је као укопан, ништа не снивајући. Али кад избије три сата на Луксенбуршком торњу, пробуди се у неком чудном узбуђењу. Кандило је било угашено, а у соби помрчина као тесто. Неки особити мирис задисао је целу собу. Мислио је шта то може бити, и у једанпут се зачуди кад запази да Албертина не дише. Пружи

* Кварт где обично ученици бораве.

руку и метне јој на прси, али је брзо мокру повуче. У једанпут му као муња прође кроз мозак да је загушљиви мирис, који је у соби осећао, од крви. Брже боље скочи из постеље, брзо упали свећу и приближи се к постељи. Имао је шта видети. Велики алпирски нож стајао је дубоко забоден у прсима његове жене. Оштрица је била готово сва у рани, а сребрни се држак чудно светлио. Млазови крви беху се згусли на прсима, лице је било бледо као смрт, црне косе пале беху замршене по узглављу, очи стајаху отворене и укочене. Руке беху пружене и укрућене а прсти грчевито стиснути. Ово ужасно позорје није могуће да је било истинито. Исидору се учини да сања. Полети к прозору и разбије га руком, ветар нагне у собу и угаси свећу. Ноћ је била ужасно тамна, а киша је пљуском падала. Исидор се наслони на прозор, зној га пробије као грашак, коса му се најези, срце стане страховито куцати. На скоро почне се смејати: — какав страпан сан! помисли. — За тим с тешком муком упали свећу због ветра који је кроз разбијен прозор јурио и приближи се лагано к постељи, заклањајући руком немиран пламен свеће. По све ово чинио је у незнању, с обореним очима, не смејући их управити на страховито позорје, којег требало је по његовом мишљењу већ да нестане; кад је приближујући се овако о саму постељу лушно, стане, и сагне главу. Као што је храбрећи се мислио, требало је да види жену како тихо почива, али место тога страшна јава стављала му је пред очи мртво тело још већма укочено, а мирис од крви још јаче него пре. Исидор сад већ није био у заносу страха, спусти свећњак на сто и стане сматрати мртваца, за тим почне разгледати ствари околу, не би ли се и по њима могао уверити о истинитости тога страшного чуда.

Сад тек почне плакати. Јер је сад тек јасно схватио, да је жена, коју је љубио и обожавао, била мртва. Стане је викајући свима слатким именима која јој је за живота давао, и силно стезати давно укочене ледене руке. Али га језа почне хватати од њених хладних прстију. Притисне своја уста на хладне уснице покојници, тражећи и најмањи знак живота у њеном погледу, али на жалост нађе само укочене стаклене а непрестано отворене очи. Дркћући поклопи јој својом руком очи, али се при свем том лице појављивало у страшном виду прегње и оптужења. Кад се већ савршено уверио, да је Албертина била мртва, запита се, ко је могао убити њу? Нико други осим њега!

Као муња прође му кроз главу последњи разговор што је с њом имао, промена мисли коју је осетио, чаробна сила великог ножа од кога није могао да очи одвоји и на послетку могућност да је, у неком грозничавом раздражењу, нетим пожем своју жену пробом. Ова могућност мора да се и здесила. Све га је у тој мисли утврђивало, а највише нож у прсима од прилике на оном месту где је сам мислио да би га убилац могао забести. Занета, на сваки начин, био је он њен убица. Јер црне мисли, које су га обузеле у сну, лишене сваке разумне контроле, која би их од гнусног извршења задржала, навукле су га на то ужасно злочинство... Али то није могло никако бити. Ма каква да је забуна и обмана у сну, у тренутку кад смо спремни да учинимо какво страховито дело, онда, кад сав уплив душе престаје, појављује се противљење самога тела. Та не убија човек тако лако оно што му је мило. Има симпатија, које човек не може победити, а према коме такве симпатије могу бити, јаче но према жени коју волимо, и која нас љуби?! — Онај калуђер што је хтео да убије игумана, мрзио је свога старешину, мрзост га је водила да такво дело учини; али Исидор обожавао је своју жену. У осталом калуђер радио је у сну, а Исидор није снивао. Није дакле могуће да је он убио Албертину. — Његова душа, његова љубав, па и саме његове уздрхтале руке јасно су му сведочиле да није убица.

А да ко је други могао убити? За тренутак учини му се као да га је пронашао. Сети се, да је кандило било упаљено кад је заспао а угашено кад се пробудио. Погна га разгледати и нађе да уље није било са свим потрошено. Морао га је неко угасити. Али нико није могао ући, без икакве лупе, јер су врата била закључана изнутра. Приђе брави, и виде на велико чудо да је кључ био с поља, и да га је требало само обрнути па да се врата отворе. Неко се дакле лако могао увући у собу. Ови знаци готово га у овоме мишљењу утврде. Али се сад сети како је устао на молбу Албертинину, да кључ с поља

извади и да га унутра метне, пошто је врата двапут забравио. Ко зна? можда је он то само мислио, а није учинио; а то је могло бити врло лако, јер му сад дође на памет, како је јако био збуњен, и како се приближујући вратима два пут, три, окренуо да гледа онај велики нож, који бејаше почео онолико му привлачити мисао, па онако расејан можда је врата само отворио и затворио. Сад о свему почне сумњати како се тако мало сећао онога што је радио, зар није могуће било да је сам угасио кандило? Пре тога тешио се тиме што није сањао. Али шта је то помагало? То његово јако спавање сведочило је још против њега. Баш зато што није снивао, и што би се можда из сна тргао и пробудио, закључио је он да је морао цело ово грозно дело извршити у некој особитој и савршеној укочености, која је морала бити тако жестока, да се и само памтење у њој морало сасвим исцрпети.

Збуњен од овако разнородних мисли, несрећни Исидор наслони главу на руку и седне на столицу. Није смео гледати ни десно ни лево. Управо рећи сад већ није ништа мислио. Једино добро код овако страшних криза то је, што ако човека не баце у право лудило, а оне му за неко време помраче разум и одзму мисао. У овом стању остало је доста дуго. Први зрак сунца, који се кроз прозор засветлео, учинио је те је главу дигао, и повративши га к себи пробудио је у њему са свим истинит страх. Он више није осећао на бол што је изгубио своју жену, и гнушење због тога што је убио: он је сам у себи рекао да се сад сам налази у соби с мртвим телом да ће можда до једног сата неко доћи, и да ће га одвести у затвор као убицу Албертиног. Он је већ чисто гледао како га жандарми воде на губилиште, опкољена гадним подсмевањем беспослене гомиле. Овај уображен јавни срам са свим га порази, као да је занета и хотимице злочинство учинио. Па зато за неколико тренутака огледао је да као сваки обични убилац, траг замете. Требало му је да ово мртво тело уклони, однети га није могао; шта му је дакле друго остајало но да га у орман затвори и тиме да добије довољна времена па да се што већма удаљи... Али куд је знао бежати, па и кад би покушао одмах би га ухватили, али шта му је стало! чинило му се само да га бегство из ове несрећне кризе избавити могло. Приђе одважно к постељи. Јадни Исидор! Како је могао сад да незграпно на леђа натовари крваво оно тело које је до сада тако милосно грлио и љубио? Па осим свега ваљало је нож из ране извући. Исидор увати обема рукама држак од ножа, покуша да га извуче, па се одмах остави, јер му се учини да ће то Албертину можда још већма болети. Крупне сузе потеку му из очију; са сажаљењем стане размишљати о гнусном бегству које је мислио предузети и о себичном страху који га је на то наводио, клекне поред постеље и први пут те ноћи стане се Богу молити. После молитве мало се опорави, дигне се да изврши решење које су околности тражиле и које му се једино учинило да је њега достојно. Убица или не, он је био прав, и не мислећи на то да се уклони од правичности људске, решио се, да јој се преда, очекујући од ње или ослобођење или изналазак правог зликовца.

(Наставиће се).

ЛОПОВИ СИРОТИЊЕ.

Паул Линденберг

(СВРШЕТАК)

Највеће нас сажаљење обузима, кад наиђемо да проси дете. Децу увек терају у прошњу неки „предузимачи“, разуме се, да би извукли отуда користи. Деца иду по улицама као мали свирачи, али су ретко родом из Париза, већ су већином из провинција или са стране, од куда их набављају агенти ових „предузимача“. Ови направе са сиромашним родитељима прави уговор на три или пет година, те родитељи добивају извесну суму новаца сваког месеца, или свака три месеца. Израчунато је да се од стотину на тај начин доведене деце враћају у завичај само двадесет, тридесет остају у туђем свету, а педесет умру у невољи. Већина те деце долази из Италије. Она станују код својих „закупника“ — арендатора, ови их одевају, хране и уче свирању и прошењу. У једној собици има по шест кревета; у сваком кревету спава по четири, пет, а по

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

некад и шест таквих црвића, који морају да зараде на дан по три, четири динара, а ако не зараде добивају батина. Полиција иде свим могућим средствима противу овакве зараде, али ови ипак нађу пута, да избегну законску строгаост, па и даље терају свој „занат“.

Поменули смо, да се просијаци разликују на уличне и на просјачке по кућама, и ови последњи чине „отмену“ касту. И просјацима по кућама стоје на услузи разна средства, и њима стоји на расположењу један „биро“, у коме има збирка имена и адреса милостивих људи; та се збирка (каталог) дели на два дела, на тако звану „малу“ и „велику“; прва кошта три, а друга шест динара, и у њима има по неколико стотина имена, и уједно стоји написано, кад су та лица најкомотнија, какве су религије и којој партији припадају, на која им се својства треба обзирати, па да се дође до сигурна циља. На пример има овако: „А. ималац те куће, нема никад новаца, већ само даје хаљине“; „Б. рентије, врло дарезљив, даје до 5 динара, нарочито кад се ко жали, да нема чиме да исплати дуг“; „Удовица В. веома воли децу, треба јој причати о гладној деци, даје новаца, а и рубља“; „Г. никада не даје новаца, али готово увек јела и огрева“; „М. Д., свештеник, даје новаца, кад се каже, да се хоће дете да крсти“; „Ф. Р. даје радо, кад се каже, да је био 71. у борби за комуњу“; „Ј. Ц., радикални републиканац, воли, кад се грди влада и црква“; и т. п. Исти биро продаје и просјачка писма и свадбене песме; ове песме предају просјаци брачноме пару у цркви или при ручку. Многи просјаци имају и своје „књиге адресе“; код једнога тако нађоше, да је он могао само два пут да закуца на врата својих добродетеља, па да му буде доста; он је сваку милостињу записивао поред имена дародавца, и из тога се видело, да је он имао годишњег прихода по 15—18.000 динара.

Ако ма у ком крају вароши влада зараза, одмах долазе у куће тога краја жене и моле за милостињу, јер им деца леже код куће од дифтерије, шарлаха, богиња; само да би се отарасили опасне просјачиње, даје им се одмах милостиња. Даље. омиљена је жалба, да се нема чим дете да крсти; једна је просјачиња крстила своје дете дванаест пута по протестантском, а четрнаест пута по католичком обреду, јер је увек имала добру зараду. Најпре преваре за крштење докторе, свештенике, па онда научењаке, вештаке и списатеље. Тешко ономе, за кога сазнаду просјаци, да је положио испит, или добио орден, или се верио, или има крштење у кући, па онда просјаци се умиљавају газдама и преко паса, птица и т. д., па ако хоће да их отерају, онда ови вичу: ви ћете се морати одвојити од својих „љубитеља“, јер ће они гладовати, шта ће бити од тих сиротих животиња, на које сте већ научили — и већином то помаже.

Покушава се, да се доскочи преварама просјачка, ако им се да месо, хлеб, поврће, топла јела и т. д., али просјаци и с тим терају своју трговину, они то одмах продају, као и штаке, наочаре, завежљаје и завоје, болничке столице и т. д. „Новац!“ то је њихова девиза, а како је њега увек лако измамити из џепа Парижана, то ће они увек живети на њихов рачун, у пркос свима јавним опоменама и причама о просјачким мајсторјама.

с немачког Доб.

ТАЈНА ПОЛИЦИЈА

У НЕКАДАЊОЈ ВЕСТФАЛСКОЈ КРАЉЕВИНИ

ИСТОРИСКА СКИЦА

Вилхелма Гиршнера

У краљевини Вестфалској, коју је моћни угњетач Наполеон I. основао на рушевинама пропалог царства, поред осталих уредаба које су биле по француском угледу, завео је и тајну полицију, само да би становништво држао у сваком погледу у што већој стези, и да им створи немогућност, да се опет ослободе од туђе владавине. Тај страховити трибунал са својим системом тајног мотрења и шпиунирања, са својим строгим, неумољивим и брзо извршним пресудама, опомиње на старе тајне судове, а пошто је последица тога била превара, подмићивање и поткопавање морала, то је онда тај систем био и највећи бич за земљу.

Престолница Касел, била је средиште тога разгранатог система, ту су се скупљали конци, који су прикупљани из

целе земље. У краљевој улици, најлепшем и најживљем делу вароши, био је хотел директора полиције, шефа целе тајне полиције, који ту, као паук у својој мрежи, вреба своје жртве, која, нека би само додирнула на крајњој тачци разпет кончић, одмах би сигуран пљен био. Још из далека познавало је се то здање, — у коме је некада становао хесенски принц, — по оним страшним вестфалским жандармима, који су ту стражарили, са црвеним перјаницама на сребром оперваженим шпирима, и сваки добромислени и патриотички грађанин, пролазио је поред њих, гледајући их испод ока. На уласку поред капије, налазио се један отвор ради олакшице за стидне потказиваче, да би могли давати своје доставе, а да их нико не позна. У унутрашњости здања стајао је извесан број жандарма, очекујући свагда заповест главног директора, да хапсе сумњиве личности. У једном бироу, прибирали су чиновници главног директора извешћа, о тим сумњивим личностима, а извешћа су добијали преко генералних комесара из Брауншвајга, Халберштата и Магденбурга и од вестфалских посланика из Берлина. У унутарњем делу хотела налазио се тако звани „прин кабинет“, а то је била таква тајна, где су имали приступа само они, који су били посвећени у ту тајну, ту је се одговарало на тајна писма, и отварао писма из поште, а која су била сумњиве садржине копирана су; ту су нарочитим печатом снабдевани пасоши оних лица, на која су хтели обратити већу пажњу, оних чиновника, који су визирали пасоше.

Свих девет стотина жандарма, што их је краљевина имала, били су снабдевени особитим инструкцијама, готови, да при најмањој сумњи, и на какву било денунцијацију, без икаква обзира, врше претресе и хапшења, и који су морали редовно сваке недеље да дају извешће главном директору, јер су сви били стављени на расположење тајној полицији. Сем тога, дирекција тајне полиције имала је читаву ордију на 26.000 њијуна, који су се као непознати налазили не само у свакој вароши, него и у свима, ма и најмање знатнијим местима, обвезани заклетвом, да у интересу круне неће штедити, ни родитеље, ни браћу, шуњали су се свуда, вребали сумњиве разговоре и радње, свуд су намештали замке само да би ухватили такве људе, који не могаху да прикрију неодобравање јавних страха, које чињаше нова владавина без икаква срама и страха. То су били најпростији и најподлији људи — вагабунде, прогуде, лунежи и варалице, верглаши и надришевачи; да и не помињемо онај број бесплатежних лупежа, који у нади, да ће на тај начин постићи срећу, ако као верне присталице Жерома, своју освету искале на својим противницима, и понижавају се да буду издајнице својих суграђана. Под управом тајне полиције у Каселу, била је и једна посредничка радња, те да помоћу млађих сазна тајне породица.

Главни директор тајне полиције био је гроф Беркањи, права слика оног доба и сушти Француз; леп човек преко средњих година, обдарен знањем и разумом, паметан а и љубазан, само ако га његов плаховити темперамент не наведе на грубост и неправичност. Колико је он вршио своју дужност у француском смислу, види се и из тога, кад је једаред прегледајући регистар казни, чудећи се што их је тако мали број, и кад чиновници гледаху да то објасне опадањем преступа и кривица, он им одговори: „Кривица мора да се изазове!“ Кад је пао у немилост код краља и био отпуштен, на његово место би постављен шеф жандармерије Бонгаре. Овај, један француски емигрант, а пређашњи шталмајстер једног великаша у Швабелу, око шездесет година стар, личан човек, имао је истина мање знања и препредености од Верковића, али је био далеко накоснији, подлији и већи тиранин него он.

Између полицијских агената истицао се накосћу и неваљалством, неки Вирц, пређашњи фризер, једна дугачка коствољом исцеђена прилика, са плашљивим, несталним и уморним погледом, и усљеним осмехом; његово ружно лице, било је огледало његове лукаве и подмукле душе. Као зао дух шуња се он, а где су га познавали избегавали су га са страхом и гнушањем. Кад је била помрчина, провлачио се он улицама, и ослушкивао под прозорима и на вратима, где је био какав скуп, помоћу лаких лествица које собом носаше, по некада је прислушкивао чак и она лица која становаху на првом спрату. Кад год је хтео да обмане и да испиткује, старао се, да се преруши оделом и мазањем тако, да буде сасвим непознат, тада је умео да буде љубазан и услужан. А да би његове жртве

биле сигурне, служио се он — као махом и сви остали његове багре, — тим сретством, да грди владу, и да их опомиње да се чувају служитеља полиције. Правио је дугове а повериоцима није враћао ни једне паре, а ко му је затражио или га опоменуо, томе је гледао да нашкоди. Са женском послугом одржавао је велико познанство, и старао се да их задобије, било подмићивањем или ласкањем, те да издаду своје господаре. — Жена Вирцова, позната под именом „Халска Мина“ била је најдостојнија саучасница његове шпијунаже, и умела је, и ако је била прецветала лепота, помоћу свих вештина кокетерије, нарочито младе људе из отмених кругова, да увуче у своју мрежу, па да им измами тајне, које после издаје тајној полицији. — Други један агент, који се звао Штајнбах, радио је на исти начин као и он, при чему му је такође добро помагала његова љубазна супруга, чији су пређашњи односи према главном директору Баркању били познати. — Трећи достојни те тролисне детелине, био је Јеврејин Хирш, који се звао и Керф или Керфи. Он је пређе био берберин у Франкфурту на Мајни, и 1806. год. кад су Французи ишли противу Пруса придружио се њиховој војсци, са којом је дошао у Берлин, а одатле у Касел. Био је суров и уображен, а при томе глуп, изгледао је снажан, а очи упале, продируће, праве разбојничке. Кад је за време устаначког покрета Херцог Брауншвајг — Елски прелазно преко Хала, Халберштата и Брауншвајга, примамљиваше он вестфалске поданике — којима је се издавао као херцогов официр, — у устанак, али их није водио ка Херцогу, као што им је говорио, већ пред вестфалски ратни суд. И многи Немци служили су као полицијски шпијун, нешто из користољубља а нешто из заслепљености; и ови да би осигурали своје положаје, и да би отклонили и најмању сумњу да раде за немачке интересе, поступали су са својим земљацима много горе по прави Французи, и пружали су своје прсте тамо где ови последњи нису хтели да их кајају. И зато су Французи са њима поступали са достојним презирањем, које је тако далеко ишло, да су немачки полицијски агенти пред вратима полицијског бироа морали чекати, док их не пуште унутра.

(Свршиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Компанија за прављење лажних динара.

Кад је ноћу између 24. и 25. прош. месеца и дванаести откуцај са часовника београдске варошке болнице одјекнуо, и становницима „Видинске“, „Милетине“ и другим околним улицама огласио поноћ, — извршена је као и обично у то доба, друга смена ноћне страже.

Арсеније Лукић, ноћни стражар примио је дужност, да у другој половини те ноћи одржава ред и чува имовину становника ових улица, и он лаганим, опрезним ходом отпоче обилазити своју линију.

Око пола једног сата по поноћи, трже га из мисли нека потмула лупа, која му долазаше из једне оближње куће према углу некадање „Ладне илице“... Лупа у то доба, кад сви становници спавају, пробуди сумњу и радозналост у чувара јавне безбедности... Он се још лакшим ходом упути месту откуда му долажаху звуци.

„Па ово је соба уз радњу Радована Васића, бакалина!“ рече Арсеније самоме себи. „Да није он негде отишао, па га посетио, неки незвани гост?“

Радован

У таким мислима Арсеније приђе и отпоче разгледати око собњег прозора из које лупа не престајаше.

И гле, он пронађе једну подеротину на завеси, која показује да је у соби светлост; и наже се на прозор да осмотри унутрашњост.

Гледао је дуго...

У соби је „домашин“ радио за столом окренут лицем прозору. Био је удубљен у неки важан посао!..

Арсеније се сав претвори у оно једно око што је вирило и нетремице је гледао шта то Радован ради.

Радован је међутим безбрижно и ништа не слутећи, вршио своје операције.

У руци му беше нека четвртаста плочица од жутога месинга коју брижљиво брисаше чистом марамицом, и с времена на време дуваше у њу; после узе још једну исту таку па и с њом то исто учини... Обе плочице имале су у средини округле утиске... На столу је у једном крају у порцуланској шољи горео шпиритус великим пламеном, а на овој и у пламену једна гвоздена кашика, у којој беше комад некаквог белог метала. Кад се смеша растопи, Радован састави оне две плочице узе кашику и растопљени метал сасу у један отвор од оне две састављене металне плоче. Мало доцније, расклопи плоче и из њих испале и звекну на сто неки предмет. То беше саливен новац!!

Арсеније беше начисто да Радован прави лажне новце. Одмах, скоро не дишући, уклони се подаље од прозора и звизну у своју пиштаљку. На глас пиштаљке убрзо дотрча оближњи стражар, Станко Верић, коме овај нешто шапу, ваљда да припази, а он се диже и у трку оде у квартал, где дежурном писару саопшти све што је видео.

*

У стану и дућану Радовановом извршен је претрес. Исказ Арсенијева би утврђен.

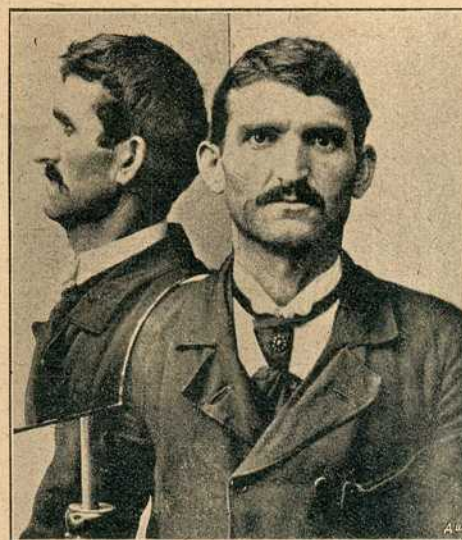
На протоколу код власти кварта палилушког, Радован је признао дело; именован је и саучеснике у прибављању калуца за направу лажних „дводинара са ликом Његовог Величанства Краља Александра I, признао је да су му, они помагачи и за набавку других ситница потребних за ливење лажних динара

Милан

Живко

Михаило

као: метала, прашкова и т. п. За сураднике показао је ова лица: Милана Богдановића, тежака из Лештана ср. врачарског, Живојина Ђ. Стојковића, олд. поткивача и Мијаила Мајурца тапаџир. калџу из Београда.

Кварт палилулски већ је 26. јануара имао у рукама сву тројицу саучесника.

Радован је родом из Болеча. Родитељи су му имућни људи. Дали су га у Београд да изучи бакалук код Н. Н. трговца, и већ пре 4 године, у својој 21 години, видимо га као бакалина који има лепу и сортирану радњу. Јест, али он је хтео даље; хтео је да има и ковницу динара, па је сад дошао тамо где није мислио.

Милан је родом из Лештана. Има му 33 године; земљоделац. Био је ожењен али је сад удов; има троје деце. Он је човек немирна духа; и раније код кварта врачарског одговарао је за овако дело, у кривици неког кречара, али се извукло, јер се није могло доказати.

Живко је поткивачки мајстор. Родом је из Крушевца; има му 30 година; жењен, има и деце. И он је раније узимат на одговор по делу прављења лажног новца заједно са Миланом, код кварта врачарског.

Мијаило је калџа тапаџирерски; има му 32 године; родом је из Крушевца; до сад неосуђиван. Рођени је зет Живков.

Првостепени суд за варош Београд, одобрио је притвор за сву четворицу.

Како ће се ово свршити на претресу то је ствар суда. Али, према свему изгледа да проказани саучесници Радованови нису невини.

ПОТ Е Р А.

Михаило Арчић, момак златарски, решењем кварта те-разиског Управе града Београда стављен је под истрагу и у притвор због покушаја убиства над Бертом Вирбален, служавком олд. Михаило је одмах по извршеном делу побегао и до данас није се могао пронаћи. Он има 30—32 године, високог је стаса, плав је, сувољав, има велике плаве бркове. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 1812.

Обрад Н. Павловић, из Бегалице, ноћу између 21 и 22 пр. месеца извршио је опасну крађу Стевану Р. Митровићу, земљоделцу из истог места, и том приликом однео му: једне чакшире и један гуњ од сукна, један фермен од шајка, једну црну шубару, један жути женски кожух са рукавима, две сељачке кошуље, једну женску мараму, пар вунених чарапа и једну низу старих, ситних пара. Обрад има 26 година, средњег је раста, у оделу је сељачком, плав је у опште. Наређује се тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелнику среза грочанског с позивом на Бр. 885, или Управи гр. Београда на Бр. 2536.

Петар Вељковић, бив. контролор дувана у округу подринском, решењем начелника среза поцерског стављен је под истрагу и у притвор због разбојништва, које је извршио над Николом Рајичићем из села Метковића. Не зна се, где се Петар сада налази, те за то начелник ср. поцерског актом Бр. 14180, моли све полициске власти да га живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Он се може спровести и Управи гр. Београда с позивом на Бр. 2289.

Т Р А Ж Е С Е.

Вељка Младеновића, свирача и **Станију**, кћер **Димитрија Ристића**, Циганина из села Калиманца, среза пољаничког, тражи начелство округа врањског актом Бр. 766. Вељко има 40, а Станија 16 година; обоје су средњег стаса и црномањасте; Станија на левом образу има малу белегу. Наређује се трагање. Пронађене треба стражарно спровести начелству округа врањског, или Управи града Београда с позивом на Бр. 2173.

Једу Урошевић — **Милојковић**, девојку из Крагујевца тражи начелство окр. крагујевачког актом Бр. 1517. Прона-

ђену треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 2563.

Златан Илије Стојановића, из Драшкове Кутине среза нишког отишао је од куће још с јесени 1896. год. у намери да служи. До 23 априла 1897 био је у Нишу, али од тада је отишао негде и његова фамилија не зна за њ. Своју је породицу оставио у беди и сиротињи. С тога начелство округа нишког актом Бр. 1317 ов. год. моли све полициске власти да Златана потраже, па нађеног упуте његовој кући. Он има 24 год., средњег раста, косе и обрва црних, образа округлих, на десно око жмирка, браду брија, а брчићи су му тек онда почели избијати (до сад су ваљда мало израсли). На себи је имао од одела: капу фарбарских радника, блузу такође радничку и на ногама опанке. Акт Управе гр. Београда Бр. 2472.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Поверенике, којима смо обећали повезане комплете од прошле године, као и оне који су исте поручили да им се на доплату пошљу, — молимо, да се претрпе још за који дан, јер књиговезац није могао раније да их повеже. У року од 5—6 дана биће готови, и одмах ће им се послати.

Са добивеним неким бројевима из 1897 год. саставили смо још пет комплета за ту годину и повезали их у фином повезу. Од 1898 год. пошто раздамо нашим заслужним повереницима и онима што су већ поручили, остаће нам 10—15. Могу се добити у уредништву први по 12 а други по 20 динара. Који желе да имају „П. Гласник“ од почетка издажења, могу га добити чим пошљу цену коштања или уз доплату.

Обећану причу: „Убиство Албертине Ренуфове“ одночињемо допосиги у овом броју, као што смо у прошлости броју обећали. Да ту ствар изнесемо, обратило нам је пажњу г. Мијаило Рајковић начелник округа крагујевачког.

Због многог материјала, свршетак „Разбојничке дружине“ остаје за пдући број.

Исправка. У чланку „Спиритизам“ у 2. броју, стр. 13, прва врста, одмах с почетка, место: Године 1894., треба да стоји: Године 1884.; а даље, у истом ступцу, у врсти 24 оздо, место: тобожње, треба да стоји: побожне.

У 3. броју, у чланку: „Испитивање поузданости сведока“ на стр. 18, први стубац, у врсти 36 и 38 оздо, место: сколи, треба да стоји: скали.

Молимо читаоце да ово исправе.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

Г.г. **Јосиф Поповић** комесар савског одељка и **Сима Обреновић** комесар топчидерске полиције, унапређени су за комесаре у рангу средњег начелника III. класе. Честитамо им.

Г. **Драгутин Стајевић**, писар Управе гр. Београда, верио се са г-ђином Драгињом, ћерком г. Јове Антоњијевића, рачунополагача Га. Контроле у пензији. Честитамо.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

П. „Полицајац“ са албумом криваца од 79 слика, и календаром за 1899 год. — готов је и разаслат повереницима.

П. „Полицајац“ је заступљен још једном важном рубриком. У њему су изнети бројеви са серијама, свих сточних билета који су покрађени у разним општинама Краљевине Србије. Са тога „Полицајац“ је потребан не само органима власти који потврђују сточне објаве, но и свакоме марвеном трговцу који стоку купује. Он ће тада избећи да купи крадену стоку, која је често пута додизала људе на беду.

Цена је „Полицајцу“ само 1 дин. Ко за готов новац узме преко 25 примерака, рабат је 25%.